

C-170/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. március 15.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sofiyski rayonen sad (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. március 15.

Kérelmező:

Profi Credit Bulgaria EOOD

Az alapeljárás adósa:

T.I.T.

Az alapeljárás tárgya

A kérelmezőnek a Grazhdanski protsesualen kodeks (polgári perrendtartás, a továbbiakban: GPK) 410. cikke szerinti fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelme az adóssal szemben fennálló, főkövetelésből, szerződés alapján fizetendő kamatból, járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomag megvásárlásáért fizetendő díjból, valamint a felek között létrejött fogyasztói hitelmegállapodás alapján fizetendő késedelmi kamatból álló pénzeszegekre vonatkozó követelés alapján.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének értelmezése.

EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, hogy azokban az eljárásokban, amelyekben az adós a fizetési meghagyás kibocsátásáig nem vesz részt, a bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, és a tisztességtelen jelleg gyanúja esetén mellőznie kell e feltétel alkalmazását?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A nemzeti bíróság köteles-e teljes egészében elutasítani a fizetést elrendelő bírósági határozat meghozatala iránti kérelmet, ha a követelés egy része olyan, tisztességtelen szerződési feltételen alapul, amely részben meghatározza az érvényesített követelés összegét?
3. Az első kérdésre adandó igenlő és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: A nemzeti bíróság köteles-e elutasítani a fizetést elrendelő bírósági határozat meghozatala iránti kérelmet a követelés tisztességtelen feltételre alapított része tekintetében?
4. A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A bíróság köteles-e hivatalból figyelembe venni – és ha igen, milyen feltételek mellett – valamely feltétel tisztességtelen jellegének következményeit, ha e feltételen alapuló fizetésre vonatkozó információk állnak rendelkezésre, többek között oly módon, hogy e fizetést beszámítja a szerződésből eredő más, fennálló tartozásokba?
5. A negyedik kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Kötik-e a nemzeti bíróságot egy felsőbb fokú bíróság utasításai, amelyek a nemzeti jog értelmében kötelezőek a felülvizsgált bírósági szintre nézve abban az esetben, ha azok nem veszik figyelembe valamely feltétel tisztességtelen jellegének következményeit?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és ítélezési gyakorlat

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv, a 6. cikk (1) bekezdése

Az Európai Unió Bírósága által elbírált C-243/08. sz. ügy [lásd a rendelkező részt]

A hivatkozott nemzeti jogszabályok és ítélezési gyakorlat

1. Graždanski protsesualen kodeks (polgári perrendtartás, a továbbiakban: GPK)

278. cikk [Ez a rendelkezés a fellebbezésekre vonatkozik. Ezeket nem nyilvános ülésen tárgyalják. A fellebbezés tárgyában ezen ülésen hozott határozat kötelező erejű az alsóbb fokú bíróságra nézve.]

410. cikk (1) *A kérelmező fizetési meghagyás kibocsátását kérheti:*

1. pénzkövetelések vagy helyettesíthető dolgok követelése esetén, ha a Rayonen sad [kerületi bíróság, Bulgária] illetékes a kérelem tekintetében; [2. ingóság kiadása iránt]

(2) A kérelemnek tartalmaznia kell a végrehajtható okirat iránti kérelmet, és eleget kell tennie a 127. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint a 128. cikk 1. és 2. pontja szerinti követelményeknek. [...]

(3) (új – 2019. évi 100. sz. DV) Fogyasztói szerződésből eredő követelés esetén a kérelemhez csatolni kell a szerződést, amennyiben azt írásban rögzítették, valamennyi mellékletet és módosítást, valamint az esetleges kapcsolódó általános szerződési feltételeket.

411. cikk A kérelmet azon Rayonen sadnál (kerületi bíróság) kell benyújtani, amelynek illetékességi területén az adós állandó lakóhelye vagy székhelye található [az illetékesség vizsgálatára vonatkozó határidő]. A fogyasztóval szembeni kérelmet azon bíróságnál kell benyújtani, amelynek illetékességi területén a fogyasztó jelenlegi lakóhelye található, jelenlegi lakóhely hiányában [azon bíróságnál], amelynek illetékességi területén állandó lakóhelye van. [eljárás illetékességgel nem rendelkező bíróságnál történő benyújtás esetén].

(2) A bíróság előkészítő ülésen megvizsgálja a kérelmet, és az (1) bekezdésben előírt határidőn belül fizetési meghagyást bocsát ki, kivéve az alábbi eseteket:

1. ha a kérelem nem felel meg a 410. cikkben foglalt feltételeknek, és a kérelmező az értesítéstől számított három napon belül nem orvosolja a hibákat;

2. ha a kérelem jogszabályba vagy a jó erkölcsbe ütközik;

3. (új – 2019. évi 100. sz. DV) ha a követelés fogyasztói szerződésben szereplő tisztességtelen feltételen alapul vagy erre vonatkozó megalapozott gyanú áll fenn;

4. és 5. [E rendelkezések arra az esetre vonatkoznak, ha az adósnak nincs állandó bulgáriai lakóhelye, vagy tevékenységét nem Bulgáriában végzi].

(3) Amennyiben a kérelemnek helyt adnak, a bíróság fizetési meghagyást bocsát ki, amelyet másolatban kézbesítenek az adós részére.

413. cikk (1) A fizetési meghagyás ellen – a költséghányad kivételével – nincs helye jogorvoslatnak.

(2) A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet egészben vagy részben elutasító végzés ellen a kérelmező fellebbezést nyújthat be; a kézbesítéshez nem kell másolatot csatolni.

414. cikk (1) Az adós a fizetési meghagyás vagy annak részei ellen írásban ellentmondással élhet. [az ellentmondás indokolása]

(2) *Az ellentmondást a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított egy hónapos határidőn belül kell előterjeszteni. A határidő nem hosszabbítható meg.*

415. cikk (1) *A bíróság a következő esetekben felhívja a kérelmező figyelmét a kereset előterjesztésének lehetőségére:*

1. *ha határidőn belül terjesztették elő az ellentmondást;*
 2. *[kézbesítés az adós fel nem lelhetősége esetén];*
 3. *ha a bíróság elutasította a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet.*
- (2) *Ha az (1) bekezdés 2. pontjában említett esetben a bíróság jelezte a keresetindítás lehetőségét, akkor határoz a végrehajtás felfüggesztéséről, amennyiben a 418. cikknek megfelelően végrehajtható okiratot állítottak ki.*
- (3) *Az (1) bekezdés 1. és 2. pontja szerinti kereset megállapítási keresetnek, a 3. pont szerinti kereset marasztalási keresetnek minősül.*
- (4) *A keresetet az értesítéstől számított egy hónapon belül kell benyújtani; [az eljárási illetékekkel kapcsolatos fejtegetések]*
- (5) *Amennyiben a kérelmező nem bizonyítja a kereset határidőben való előterjesztését, a bíróság a fizetési meghagyást és a 418. cikk szerinti végrehajtható okiratot teljes egészében vagy részben érvénytelennek nyilvánítja.*

416. cikk *Amennyiben nem terjesztettek elő határidőben ellentmondást [vagy azt visszavonják, vagy a követelést a bíróság megállapítja], a fizetési meghagyás jogerőre emelkedik. [végrehajtható okiratot kell kibocsátani]*

422. cikk (1) *A követelés megállapítására irányuló keresetet a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem benyújtásának időpontjában előterjesztettnek kell tekinteni, amennyiben a 415. cikk (4) bekezdésében előírt határidőt betartották.*

- (2) *Az (1) bekezdés szerinti keresetindítás nem eredményezi a végrehajtás felfüggesztését [...].*
- (3) *Amennyiben a keresetet jogerős ítélettel elutasítják, a végrehajtást meg kell szüntetni [...].*
- (4) *Végrehajtható okirat kibocsátására nem kerül sor, ha a keresetet a követelés nem végrehajtható jellege miatt utasítják el.*

2. Zakon zadalzheniata i dogovorite *(a kötelezettségekről és szerződésekről szóló törvény, a továbbiakban: ZZD)*

76. cikk (1) *Aki ugyanazon személynek több, azonos típusú szolgáltatással tartozik, amennyiben a teljesítés nem elegendő valamennyi követelés kiegyenlítéséhez, meghatározhatja, hogy mely követeléseket egyenlíti ki.*

Rendelkezés hiányában az adósra leginkább terhes követelés kerül kiegyenlítésre. Több azonosan terhes követelés esetén a legrégebbi követelés kerül kiegyenlítésre, és ha valamennyi követelés ugyanabban az időpontban keletkezett, akkor minden követelést arányosan kell kiegyenlíteni.

(2) Amennyiben a teljesítés nem elegendő a kamatok, a költségek és a főkövetelés kiegyenlítésére, először a költségeket, azután a kamatokat, végül pedig a főkövetelést kell kiegyenlíteni.

3. Zakon za potrebitelskia kredit (a fogyasztói hitelről szóló törvény, a továbbiakban: ZPK)

9. cikk (1) *A fogyasztói hitelmegállapodás olyan megállapodás, amely alapján a hitelező a fogyasztónak hitelt nyújt vagy annak nyújtására ígéretet tesz halasztott fizetés, kölcsön vagy más, ezekhez hasonló pénzügyi megoldás formájában. [kivételek]*

(2) A fogyasztói hitelmegállapodás szerződő felei a fogyasztó és a hitelező.

(3) A fogyasztó olyan természetes személy, aki fogyasztói hitelmegállapodás megkötése során szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén kívül jár el.

(4) A hitelező olyan természetes vagy jogi személy, aki/amely szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása gyakorlása során hitelt nyújt vagy arra ígéretet tesz.

10a. cikk (1) *A hitelező díjat és jutalékot kérhet a fogyasztótól a fogyasztói hitelmegállapodással összefüggő kiegészítő szolgáltatásokért.*

(2) A hitelező nem kérhet díjat vagy jutalékot a hitel kifizetésével és kezelésével összefüggő tevékenységekért.

(3) A hitelező csak egyszer számíthat fel ugyanazon tevékenységhez kapcsolódó díjat és/vagy jutalékot.

(4) A fogyasztói hitelmegállapodásban egyértelműen és pontosan meg kell határozni azokat a tevékenységeket, amelyekért díjat és/vagy jutalékot kell fizetni, valamint a díjak és/vagy jutalékok jellegét és mértékét.

19. cikk (1) *A hitel teljeshiteldíj-mutatója a hitel fogyasztó által viselt folyó és jövőbeli teljes költsége (kamatok, egyéb közvetlen vagy közvetett költségek, jutalékok, bármilyen jellegű díjak, beleértve a közvetítőknél a szerződéskötésért fizetendő díjakat is) a nyújtott hitel teljes összegének éves százalékában kifejezve.*

(2) [A teljeshiteldíj-mutató kiszámítása]

(3) [A teljeshiteldíj-mutató kiszámítása során figyelmen kívül kell hagyni a következő költségeket: 1. azon költségek, amelyeket a fogyasztónak a fogyasztói

hitelmegállapodásból eredő kötelezettségeinek nem teljesítése esetén viselnie kell; 2. az áru vagy a szolgáltatás árának a fogyasztó által fizetendő költségén kívüli más költségek; 3. a fogyasztói hitelmegállapodással összefüggő bankszámla vezetésének költségei, olyan fizetési eszköz használatának költségei, amely lehetővé teszi a hitel kifizetésével vagy törlesztésével összefüggő fizetéseket és ezekhez hasonló más költségek.]

(4) *A teljeshiteldíj-mutató nem haladhatja meg levában (BGN) vagy külföldi pénznemben a Bolgár Köztársaság minisztertanácsának határozatában meghatározott törvényes késedelmi kamat ötszörösét.*

(5) *A (4) bekezdésben említetteket meghaladó szerződési feltételeket semmisnek kell tekinteni.*

(6) *Az (5) bekezdésnek megfelelően semmisnek nyilvánított feltételeket tartalmazó szerződéseken alapuló fizetések esetén a (4) bekezdésben meghatározott értékhatárt meghaladóan fizetett összegeket be kell számítani a hitel következő törlesztőrészleteibe.*

20. cikk (1) *A jelen törvény alapján a fogyasztókat megillető jogok nem korlátozhatók. Érvénytelen minden olyan megállapodás, amely előre kizárja vagy korlátozza a fogyasztók jogait.*

(2) *A fogyasztókat a jelen törvény alapján megillető jogokról való lemondás érvénytelen.*

(3) [Az e törvény vagy az Európai Unió valamely másik tagállamának jogrendje alapján a fogyasztó részére biztosított jogvédelem kizárásának jogellenessége, amennyiben a szerződés közvetlenül kapcsolódik a Bolgár Köztársaság vagy egy másik tagállam, illetve több tagállam területéhez].

21. cikk (1) *Semmis a fogyasztói hitelmegállapodásban szereplő minden olyan feltétel, amelynek célja vagy hatása az e törvényben előírt követelmények megkerülése.*

(2) *Semmis a rögzített kamatlábat tartalmazó hitelmegállapodásban szereplő minden olyan feltétel, amely a hitelező számára magasabb kártérítést ír elő, mint amelyet a 32. cikk (4) bekezdése előír.*

22. cikk [A semmisség egyéb esetei]

23. cikk *Fogyasztói hitelmegállapodás érvénytelennek nyilvánítása esetén a fogyasztónak csak a hitel nettó összegét kell visszafizetnie, és a fogyasztó nem köteles kamatot vagy a hitellel kapcsolatos egyéb költséget fizetni.*

24. cikk *A fogyasztói hitelmegállapodásokra a fogyasztóvédelemről szóló törvény 143–148. cikkének rendelkezései is alkalmazandók.*

4. Zakon za zashtita na potrebitelite (a fogyasztóvédelemről szóló törvény, a továbbiakban: ZZP)

143. cikk (a 2019. december 23-ig hatályos változat) *A fogyasztóval kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételnek minősül minden olyan megállapodás, amely a jóhiszeműség követelményével ellentétben az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára azáltal, hogy*

1. [korlátozza az eladó vagy szolgáltató felelősségét a fogyasztó halála vagy testi sérülése esetén, amelyet az eladó vagy szolgáltató cselekedete vagy mulasztása idézett elő]

2. *kizárja vagy korlátozza azokat a törvényes jogokat, amelyekkel a fogyasztó az eladóval vagy szolgáltatóval vagy más személlyel szemben szerződéses kötelezettségek teljesítésének elmulasztása, részleges elmulasztása vagy e kötelezettségek hibás teljesítése esetén rendelkezik, ideértve a kölcsönös követelés eladóval vagy szolgáltatóval szembeni beszámítására vonatkozó lehetőség kizárását is;*

3. *az eladó vagy szolgáltató szerződési kötelezettségeinek teljesítését olyan feltételhez köti, amelynek megvalósítása csak az eladó vagy szolgáltató szándékától függ;*

4. [amennyiben a szerződést nem kötik meg vagy nem teljesítik, csak az eladó vagy szolgáltató számára biztosít visszatartási jogot, a fogyasztó számára azonban nem];

5. *a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól aránytalanul magas összeg megfizetését követeli meg kártérítés vagy kötbér címén;*

6. *engedélyezi az eladó vagy szolgáltató számára, hogy saját belátása szerint mentesüljön a kötelezettségei alól, ugyanakkor ezt a lehetőséget nem biztosítja a fogyasztó számára, és hogy az általa még nem teljesített szolgáltatásokért kifizetett összegeket visszatartsa, amennyiben saját maga szünteti meg a szerződést;*

7. *feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót a határozatlan idejű szerződés felmondására felmondási idő alkalmazása nélkül, kivéve az olyan eseteket, amikor ezt az eladó vagy szolgáltató komoly indokkal teszi;*

8. *aránytalanul rövid határidőt állapít meg a fogyasztónak a szerződés meghosszabbítására vonatkozó hallgatólagos hozzájárulására, amennyiben a fogyasztó azt nem ellenzi;*

8a. *előírja, hogy a határozott időre kötött szerződés automatikusan meghosszabbodik, ha a fogyasztó nem tesz a szerződés megszüntetésére irányuló*

nyilatkozatot, és a fogyasztó e nyilatkozatához a szerződés lejáratához képest túlzottan korai határidőt szab meg;

9. *megköveteli a fogyasztó olyan feltételekhez való hozzájárulását, amelyek alapos megismerésére nem volt lehetősége a szerződés megkötése előtt;*

10. [feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására a szerződésben feltüntetett indok nélkül];

11. [feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót az áru jellemzőinek egyoldalú, indok nélkül történő megváltoztatására];

12. [előírja, hogy az ár meghatározása az áru szállításának vagy a szolgáltatás nyújtásának időpontjában történik, vagy feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót áremelésre anélkül, hogy ebben az esetben a fogyasztó jogosult lenne a szerződést felmondani];

13. [kizárólagos jogot biztosít az eladó vagy szolgáltató számára a szerződési feltételek értelmezésére];

14. *kötelezi a fogyasztót kötelezettségei teljesítésére akkor is, amikor az eladó vagy szolgáltató nem teljesíti saját kötelezettségeit;*

15. *az eladó vagy szolgáltató számára biztosítja a jogot szerződéses jogainak és kötelezettségeinek a fogyasztó hozzájárulása nélkül történő átruházására, ha ez csökkentheti a fogyasztó számára nyújtott garanciákat;*

16. [kizárja vagy gátolja a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más vitarendezési lehetőség igénybe vételében, jogtalanul korlátozva a fogyasztó rendelkezésére álló bizonyítékokat, vagy bizonyítási terhet róva a fogyasztóra];

17. [korlátozza az eladó vagy szolgáltató felelősségét a nevében eljáró képviselők által vállalt kötelezettségek vonatkozásában];

18. *nem biztosítja a fogyasztó számára a szerződéskötés gazdasági következményeinek értékelésére vonatkozó lehetőséget;*

19. *a fentiekhez hasonló feltételeket ír elő.*

143. cikk (a 2019. évi 100. sz. DV szerinti módosított változat) (1) A fogyasztóval kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételnek minősül a fogyasztóra nézve hátrányos olyan megállapodás, amely a jóhiszeműség követelményével ellentétben az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő.

(2) Tisztességtelennek minősül az olyan feltétel, amely

1. [a módosítás előtti 143. cikk 1. pontjával azonos szöveg, lásd fent];

2. [a módosítás előtti 143. cikk 2. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
3. [a módosítás előtti 143. cikk 3. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
4. [a módosítás előtt az 143. cikk 4. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
5. [a módosítás előtti 143. cikk 5. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
6. [a módosítás előtti 143. cikk 6. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
7. [a módosítás előtti 143. cikk 7. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
8. [a módosítás előtti 143. cikk 8. pontjával azonos szöveg, lásd fent];
9. [előírja, hogy a határozott időre kötött szerződés automatikusan meghosszabbodik, ha a fogyasztó nem tesz a szerződés megszüntetésére irányuló nyilatkozatot];
10. [korábban a 9. pont; lásd fent];
11. [korábban a 10. pont; lásd fent];
12. [korábban a 11. pont; lásd fent];
13. [korábban a 12. pont; lásd fent];
14. [korábban a 13. pont; lásd fent];
15. [korábban a 14. pont; lásd fent];
16. [korábban a 15. pont; lásd fent];
17. [korábban a 16. pont; lásd fent];
18. [korábban a 17. pont; lásd fent];
19. [korábban a 18. pont; lásd fent];
20. [korábban a 19. pont; lásd fent].

144. cikk (1) [A 143. cikk (2) bekezdésének 7. pontja nem alkalmazható, ha a pénzügyi szolgáltatások nyújtója fenntartja a jogát határozatlan időre kötött szerződés felmondási idő nélküli egyoldalú felmondására, ha erre érvényes indoka van.]

(2) [A 143. cikk (2) bekezdésének 11. pontja nem alkalmazható azokra a feltételekre, amelyek révén: 1. a pénzügyi szolgáltatások nyújtója fenntartja a jogát a fogyasztó által fizetendő vagy őt megillető kamatláb vagy a pénzügyi szolgáltatások nyújtásáért fizetendő bármilyen más összeg indokolt esetben értesítés küldése nélkül történő megváltoztatására; 2. a pénzügyi szolgáltatások

nyújtója fenntartja a jogát határozatlan időre szóló szerződés feltételeinek egyoldalú megváltoztatására]

(3) [A 143. cikk (2) bekezdésének 7., 11. és 13. pontja nem alkalmazható a következőkre: 1. olyan tranzakciók, amelyek olyan átruházható értékpapírokra, pénzügyi eszközökre és más termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyek ára értéktőzsdei vagy árindex-ingadozásokhoz vagy a kamatláb mértékének pénzügyi változásához kapcsolódik; 2. külföldi fizetőeszköz vételére vagy eladására irányuló szerződések]

(4) [A 143. cikk (2) bekezdésének 13. pontja nem alkalmazható az árindexálási feltételekre.]

145. cikk (1) *Egy fogyasztóval kötött szerződésben szereplő szerződési feltétel tisztességtelen voltát a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének figyelembevételével kell megítélni, tekintettel – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – a szerződéskötést kísérő valamennyi körülményre, valamint e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételére, amelytől e szerződés függ.*

(2) *A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.*

146. cikk (1) *A szerződésekben szereplő tisztességtelen feltételek semmisek, kivéve, ha azokat egyedileg megtárgyalták.*

(2)–(4) [A rendelkezések meghatározzák, hogy mikor tárgyalták meg egyedileg a feltételeket, és hogyan kell bizonyítani e körülményt].

(5) *A fogyasztói szerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételek fennállása nem eredményezi a szerződés semmisségét, ha a szerződés e feltétel kihagyásával is teljesíthető.*

147. cikk (1) *A fogyasztók részére ajánlott szerződési feltételeknek világosnak és egyértelműnek kell lenniük.*

(2) *Amennyiben kétségek állnak fenn egy bizonyos feltétel jelentése tekintetében, a fogyasztó számára kedvező értelmezés irányadó.*

[...]

147a. cikk (1) *Fogyasztóval történő szerződéskötés esetén a szerződés részét képező általános szerződési feltételek csak akkor jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, ha e feltételeket a fogyasztó rendelkezésére bocsátották, és azokat a fogyasztó elfogadta.*

(2) *Az általános szerződési feltételek fogyasztó általi elfogadását aláírással kell igazolni.*

(3)–(5) [E rendelkezések szabályozzák az eladó vagy szolgáltató általános szerződési feltételei aláírással ellátott másolata fogyasztó részére történő átadásának bizonyítását és e feltételek fogyasztó általi elfogadását].

147b. cikk (1) *Az eladó vagy szolgáltató köteles a fogyasztót a szerződés részét képező általános szerződési feltételek bármely módosításáról – a módosítástól számított hét napon belül – a fogyasztó által megadott telefonszámon, e-mail címen vagy levelezési címen tájékoztatni.*

(2)–(5) [A felek további cselekményei az általános szerződési feltételek módosítása esetén]

148. cikk (1) *A fogyasztóvédelmi bizottság:*

(1)–(4) (A fogyasztóvédelmi bizottság hatásköre előre kidolgozott szabványszerződésekben szereplő tisztességtelen feltételek esetén)

(2)–(4) [A fogyasztóvédelmi bizottság hatásköre előre kidolgozott szabványszerződésekben szereplő tisztességtelen feltételek esetén]

5. A Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) polgári és gazdasági kollégiuma közös bizottságának (OSGTK) 2014. június 18-i **4. sz. értelmező ítéletének** 2.b. pontja *E bíróság a következőket állapította meg: „A GPK 410. cikkének (1) bekezdésében foglalt kifejezett rendelkezés szerint a kérelemnek meg kell felelnie a GPK 127. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, azaz a kérelemnek tartalmaznia kell a követelést megalapozó körülményekre vonatkozó okfejtést. Ebben az értelemben a követelés alapjának és összegének pontos konkretizálása a fizetési meghagyás kibocsátását megalapozó szabályszerű kérelem feltétele. Ha a kérelem nem konkretizálja megfelelően annak jogalapját, akkor a kérelmet el kell utasítani; a fizetési meghagyás kibocsátása ügyében eljáró bíróság nem támaszkodhat a kérelemhez csatolt dokumentumokra a jogalap megállapítása során. Indokolásként a bíróság kifejti, hogy a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyásos eljárás keretében a bíróság nem vesz fel bizonyítást (az eljárás célja nem magának a követelésnek a megállapítása, hanem csupán annak vizsgálata, hogy a követelés vitatott-e), és következésképpen a kérelemhez csatolt mellékletek nem teszik lehetővé a követelés fennállására vagy annak jogalapjára vonatkozó következtetések levonását. Mindazonáltal a GPK 417. cikkében említett esetben, amelyben a bíróság a kérelmező által benyújtott okirat alapján dönt, a követelés jogalapjának és tárgyának ezen okirattól történő megállapítása megengedett, mivel azt a törvény rendelkezése értelmében kötelezően csatolni kell ahhoz a kérelemhez, amely alapján a végrehajtható okiratot kibocsátják, mindamelllett a kibocsátás feltétele olyan végrehajtható követelés fennállása, amelyet éppen ezzel az okirattal bizonyítanak.”*

6. A Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária, a továbbiakban: SGS) meg nem támadható határozatai hasonló esetekben: 2020. június 30-i végzés, 2020. november 27-i végzés és további végzések. A „Profi Kredit Bulgaria” EOOD által a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyás „járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomag vásárlásért fizetendő díjra” vonatkozó feltételt tartalmazó fogyasztói hitelmegállapodásból eredő követelés miatti kibocsátása iránti kérelem elutasítása ellen indított fellebbezési eljárásban a bíróság a ZPK 10a. cikkének (2) bekezdése és 19. cikkének (4) bekezdése alapján megállapította a feltétel semmisségét. Ezt követően az SGS (szófiai városi bíróság) megállapította, hogy a ZZD 76. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezést alkalmazni kell az adós által többek között a feltételek tisztességtelen jellege miatt semmis követelések teljesítése céljából fizetett összegekre.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 Az eljárás alapját a Profi Kredit Bulgaria EOOD, egy bolgár jog szerinti társaság (a továbbiakban: Profi Kredit) arra irányuló, 2020. október 21-i kérelme képezi, hogy a GPK 410. cikke szerinti pénzkövetelés alapján a bíróság bocsásson ki fizetési meghagyást T.I.T. bolgár állampolgárságú adóssal szemben összesen 5218,69 BGN (hozzávetőleg 2609 euró) összegről, amely 2035,34 BGN főkövetésből, a 2020. július 11-től augusztus 11-ig terjedő időszakra járó, 1160,46 BGN összegű szerződéses kamatból, járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomag megvásárlásáért fizetendő, 1765,61 BGN összegű díjból, a 2018. április 12-től 2020. augusztus 11-ig terjedő időszakra járó, 212,17 BGN összegű késedelmi kamatból, valamint a 2020. augusztus 11-től 2020. október 19-ig terjedő időszakra járó, 45,11 BGN összegű késedelmi kamatból tevődik össze.
- 2 Kérelmében a Profi Kredit kifejtette, hogy az érvényesített követelések a felek között 2017. december 29-én létrejött fogyasztói hitelmegállapodásból erednek, amelyet csatoltak a kérelemhez. Az adós tizenegy törlesztőrészletet fizetett meg, és késedelembe esett. Ezt követően 2020. augusztus 11-én megállapították a hitel előrehozott esedékességét, amiről tájékoztatták a fogyasztót.
- 3 2020. november 9-i határozatában a bíróság – a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 3. pontjából eredő kötelezettségére és a Bíróság ítélkezési gyakorlatában megállapított azon kötelezettségre tekintettel, hogy hivatalból vizsgálja valamely feltétel tisztességtelen jellegét, amennyiben az ehhez szükséges ténybeli elemek fennállnak (C-147/16; C-243/08) – úgy ítélte meg, hogy az ügyben benyújtott dokumentumok alapján valószínű a járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomagra vonatkozó feltétel tisztességtelen jellege. A bíróság megállapította, hogy a felek közötti szerződéses jogviszony a konkrét ügyben a ZPK 9. cikke (1) bekezdése szerinti fogyasztói hitelmegállapodásnak minősül, következésképpen a ZPK, illetve a ZZP rendelkezései alkalmazandók. Az ügy érdemét illetően a bíróság úgy ítélte meg, hogy a szerződés V. pontjában rögzített, külön megállapodás tárgyát képező, járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomag [...] 2292,48 BGN összegű díj fizetését tartalmazza, mindamelllett az e díjért

nyújtandó szolgáltatásokat nem sorolják fel kimerítően, amint azt a ZPK kötelező erejű rendelkezései megkövetelik. Ezenkívül – ellentétben azzal, amit a ZPK 10a. cikkének (4) bekezdése előír – a szolgáltatások árát nem tüntetik fel egyenként, az egyes árak a megállapodásban sem szerepelnek. Ezenkívül a díj fizetése biztosítási jelleggel történik, azaz a díj kizárólag a szolgáltatások „lehetséges nyújtása” címén fizetendő, függetlenül attól, hogy valamelyik szolgáltatást a szerződés időtartama alatt igénybe veszik-e. A megállapodás preambulumban ugyanis kifejtik, hogy a megjelölt járulékos szolgáltatások nyújtásáért járó díjazáshoz való jog az aláírással keletkezik azzal, hogy e jog teljes mértékben fennáll még akkor is, ha a szolgáltatások egyikét sem veszik igénybe. A csatolt fizetési ütemtervnek megfelelően az adósnak 36 hónapig kellett fizetnie egy általa igénybe nem vett szolgáltatásért. A kérdést előterjesztő bíróság idézi a Bíróság C-686/19. sz. ügyben hozott, 2020. július 16-i ítéletét a 2008/48/EK irányelv 3. cikkének g) pontjában foglalt, „a hitel fogyasztó által viselt teljes költsége” fogalommal kapcsolatban. A bíróság véleménye szerint a ZZP-nek a konkrét ügyben alkalmazandó 143. cikke értelmében valószínű a szóban forgó megállapodásnak a fogyasztóra kárára fennálló tisztességtelen jellege, és a megállapodás jelentős egyenlőtlenséget idéz elő az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó szerződéses jogaiban és kötelezettségeiben, következésképpen a kérelmet részben – az 1765,61 BGN összegű, járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomag vásárlásáért fizetendő díj tekintetében – el kell utasítani.

- 4 Másodszor – figyelembe véve a kérelmező azon állítását, amely szerint az adós tizenegy fizetést teljesített, valamint a követelt összegeket – a bíróság megállapította, hogy az adós összesen 1988,69 BGN összeget fizetett, amellyel a ZZD 76. cikke (2) bekezdésében meghatározott sorrendnek megfelelően a díj kamatát, majd ezután a főkövetelést kell kiegyenlíteni. A kérelemben követelt összegek alapján meg kell állapítani, hogy az összegeket a járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomagból eredő, érvényesített követelésekbe is beszámították, jóllehet azokat a további részletekbe kellene beszámítani. Ennélfogva e fizetésekkel a ZZD 76. cikke (2) bekezdésének megfelelően a főkövetelés tekintetében 16 teljes részletet és a 17. részlet (2019. június 11-én vált esedékessé) egy részét, a kamatok tekintetében pedig 17 teljes részletet teljesítettek. Következésképpen 1206,06 BGN összegű kamatot, valamint 782,63 BGN összegű főkövetelést egyenlítették ki, ezért 1617,37 BGN összegű főkövetelés, valamint 609,9 BGN összegű kamat maradt fenn. A 2018. április 12-től 2020. október 19-ig terjedő időszakra követelt (összesen 257,28 BGN összegű) késedelmi kamatokot illetően a bíróság megállapította, hogy azok a 2019. június 11-től 2020. október 19-ig terjedő időszakra vonatkozóan (a fizetéseknek a ZZD 76. cikkének (2) bekezdése alapján a következő részletekbe történő beszámítására tekintettel) megalapozottak; az összegszerűséget a bíróság a GPK 162. cikke alapján 204,53 BGN-ben állapította meg; az ezt meghaladó, a követelt 257,28 BGN-hez képest fennálló különbözet (azaz 52,75 BGN) tekintetében a kérelmet el kell utasítani. Ezzel az indokkal a bíróság a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 3. pontja alapján részben elutasította a Profi Kredit által 2020. október 21-én benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet.

- 5 2020. november 9-i fizetési meghagyásával a Sofiyski rayonon sad (szófiai kerületi bíróság, Bulgária) az ezen a napon tartott nem nyilvános előkészítő ülésen megállapította, hogy a kérelemnek való helyt adás feltételei a GPK 411. cikkének (3) bekezdése alapján is teljesülnek, és a következőképpen határozott: Az adós a hitelező Profi Kredit részére 1617,37 BGN összeget köteles fizetni, amely a következőkből tevődik össze: a 2017. december 29-i fogyasztói hitelmegállapodásból eredő főkövetelés és annak 2020. október 21-től a követelés kiegyenlítéséig járó törvényes kamata, a díj után a 2019. július 11-től 2020. augusztus 11-ig terjedő időszakra járó 609,90 BGN összegű kamat, a késedelmes fizetésért a 2019. június 11-től 2020. október 19-ig terjedő időszakra járó, 204,53 BGN összegű törvényes kamatnak megfelelő kártalanítás, valamint bírósági illeték címén 48,63 BGN, jogi tanácsadás címén 23,30 BGN összegű eljárási költség.
- 6 A kérelmező Profi Kredit fellebbezést nyújtott be az SRS (szófiai kerületi bíróság) 2020. november 9-i határozatával szemben az SGS-hez (szófiai városi bíróság). E bíróság a 2021. február 16-i határozatával megállapította, hogy a bíróságnak a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 3. pontja alapján el kell utasítania a fizetési meghagyás iránti kérelmet, ha a kérelem fogyasztóval kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételen alapul, vagy ha e tekintetben alapos gyanú merül fel. A fellebbező azon kifogását illetően, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a szerződési feltételek érvényességének vizsgálatára, a fellebbviteli bíróság úgy ítélte meg, hogy az nem megalapozott, mivel a bíróság hivatalból és az adós ellentmondása nélkül megállapíthatja a szerződési feltételek jogsértő vagy jó erkölcsbe ütköző jellegét; e kötelezettséget a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 2. pontja írja elő számára. Egy másik érv az Európai Unió Bíróság ítélkezési gyakorlatán alapul, amely szerint a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltételek tisztességtelen jellegét, és ennél fogva orvosolnia kell a tisztességtelen jellegét. Az ügy érdemét illetően a fellebbviteli bíróság megállapította, hogy a fogyasztói hitelmegállapodásban szereplő tisztességtelen feltételről van szó, amely arra kötelezi a fogyasztót, hogy járulékos szolgáltatások nyújtásáért díjat fizessen a hitelező részére.
- 7 A fellebbviteli bíróság másodszor megállapította, hogy a fellebbezés egyebekben megalapozott, mivel a bíróság köteles a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyást kibocsátani, amennyiben teljesülnek a GPK-ban előírt feltételek [a feltételek felsorolása]. A kivételeket a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 1–5. pontja szabályozza. Az eljárás célja nem magának a követelésnek a megállapítása, hanem csupán annak vizsgálata, hogy a követelés vitatott-e. Ennél fogva a bíróság hatásköre nem terjed ki az érvényesített követelés fennállásának vizsgálatára. E kérdést a hitelező által a GPK 422. cikkének megfelelően indított peres eljárás során kell tisztázni, amennyiben az adós a GPK 414. cikke alapján gyakorolja az ellentmondáshoz való jogát. A fellebbviteli bíróság megállapította, hogy téves az elsőfokú bíróság azon határozata, amely a fogyasztói hitelmegállapodásból eredő, érvényesített főkövetelés, a díj után járó kamatok és a késedelmi kamatok egy részét a járulékos szolgáltatásokat

tartalmazó csomagra vonatkozó feltétel semmissége és az adós által teljesített és a ZZD 76. cikkének (2) bekezdése alapján beszámított fizetések miatt elutasította, mivel a bíróság a fizetési meghagyás kibocsátása során túllépte felülvizsgálati jogkörét. A főkövetelés és a kamatok megfizetése iránti követelés alapját és összegét a kérelemben megfelelően konkretizálták, és a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 1–3. pontjában előírt feltételek hiányában teljesülnek a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyás kibocsátásának feltételei. Az, hogy a fizetési kötelezettség teljes mértékben fennáll-e, a GPK 422. cikke szerinti esetleges későbbi megállapítási kereset keretében végzett vizsgálat tárgyát képezi. [Az összegek megisméltése]

- 8 Ezen okok miatt az SGS (szófiaai városi bíróság) helybenhagyta az SRS (szófiaai kerületi bíróság) 2020. november 9-i határozatát abban a részében, amelyben elutasította a Profi Kreditnek a járulékos szolgáltatásokat tartalmazó csomagért fizetendő díjnak megfelelő 1765,61 BGN összegre vonatkozó kérelmét. E bíróság egyebekben hatályon kívül helyezte a határozatot, és a következőképpen határozott: *„A GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyást kell kibocsátani az adóssal szemben a Profi Kredit Bulgaria javára 417,97 BGN összegről (a 2020. december 29-i fogyasztói hitelmegállapodásból eredő, 2035,34 BGN összegben érvényesített teljes főkövetelés és a már megítélt 1617,37 BGN összeg különbözete), 550,56 BGN összegről (a 2019. július 11-től 2020. augusztus 11-ig terjedő időszakra érvényesített, 1160,46 BGN összegű, a díj után járó teljes kamat és a már megítélt 609,90 BGN összeg különbözete) és 52,75 BGN összegről (a 2018. április 12-től 2020. október 19-ig terjedő időszakra érvényesített, 257,28 BGN összegű teljes késedelmi kamat és a 2019. június 11-től 2020. október 19-ig terjedő időszakra már megítélt 204,53 BGN összeg különbözete), a főkövetelés után 2020. október 21-től a teljes kifizetésig járó törvényes kamatokról, valamint lerótt bírósági illeték és jogi tanácsadó díjazása címén 96,38 BGN összegű további költségről.”* E határozattal, amely ellen jogorvoslatnak nincs helye, a fellebbviteli bíróság visszautalta az ügyet az SRS (szófiaai kerületi bíróság) elé azzal az utasítással, hogy a határozatnak megfelelő fizetési meghagyást kell kibocsátani.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 9 A kérelmező fizetési meghagyás kibocsátását kéri fogyasztói hitelmegállapodásból eredő pénzkövetelés alapján. Mivel a fizetési meghagyásos eljárást a fizetési meghagyás kibocsátásáig egyoldalúan folytatják le, a fogyasztónak minősülő adós nem terjesztett elő észrevételeket. Az ügyben eljáró bíróságok indokolásai részben eltérőek, először is a fogyasztóvédelem terjedelme tekintetében és konkrétan azon kérdést illetően, hogyan kell teljesítenie a bíróságnak azon kötelezettségét, hogy mellőze a tisztességtelen feltételek következményeinek alkalmazását.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 10 A jelen ügy tényállása alapján a következők állapíthatók meg. A GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemről van szó. Ezen eljárás a nemzeti jog szerint a határozat meghozataláig egyoldalúan zajlik. A benyújtott kérelem tárgya fizetési meghagyás kibocsátása (olyan bírósági határozat meghozatala, amellyel a bíróság arra kötelezi az adóst, hogy egyenlítse ki a kérelmező bíróság által elismert követeléseit) fogyasztói hitelmegállapodásból eredő követelések alapján. Az ügyben hatáskörrel rendelkező valamennyi bíróságban alapos gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a követelés egyes részei tisztességtelen feltételeken alapulnak, amelyek növelik a hitelből eredő követelések értékét. A kérelmező szerint az adós (fogyasztó) olyan fizetéseket teljesített, amelyeket többek között a tisztességtelen feltételeken alapuló követelések teljesítésére használtak fel.
- 11 Amennyiben – amint azt az SGS (szófiaiai városi bíróság) más határozatokban megállapítja – a tisztességtelen feltételeken alapuló fizetéseket a ZPK 19. cikke (6) bekezdésének megfelelően a hitelmegállapodás meg nem fizetett elemeibe (főkövetelés és kamatok) kellene beszámítani, azaz, ha hivatalból beszámításra kerülne sor, amennyiben azon szerződési feltételt, amelynek alapján a fogyasztó fizetést teljesített, tisztességtelennek minősítik, a bírósági fizetési meghagyás kibocsátásakor nem lenne szükséges, hogy a fogyasztó a GPK 414. cikke alapján ellentmondással éljen, illetve hogy peres eljárást folytassanak le, amelyben a fogyasztó gyakorolhatja a beszámításhoz való jogát. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság az Európai Unió Bírósága által a C-243/08. sz. ügyben hozott ítélet rendelkező részének 1. és 2. pontját idézi.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság fontosnak tartja annak megállapítását, hogy a nemzeti bíróságnak – amennyiben a fogyasztó részvétele nélkül zajló eljárásokban gyanú merül fel részéről, felülvizsgálja a szerződési feltételt, és ez ehhez szükséges jogi és ténybeli alapok fennállnak – **teljes egészében el kell-e utasítania** a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet, vagy azt **részben**, a konkrét szerződési feltétel tekintetében **kell elutasítania**, minek során **hivatalból** figyelembe veszi a feltétel tisztességtelen jellegének **következményeit**, ha e feltételen alapuló fizetésekre vonatkozó információk állnak rendelkezésre, és hogy a bíróság kötve van-e egy felsőbb fokú bíróság utasításaihoz, amely bíróság – jóllehet a szerződési feltételt tisztességtelennek tekinti – elrendeli a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyás kibocsátását, amivel lényegében nem veszi figyelembe a feltétel tisztességtelen jellege következményeinek egy részét. Ez utóbbi a hatékony jogorvoslat fogyasztók részére történő biztosításával függ össze, mivel a nemzeti jog a ZPK 19. cikke (6) bekezdésének megfelelően csak alanyi jog gyakorlása esetén és csak kivételesen teszi lehetővé követelések beszámítását. Következésképpen: Amennyiben a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése arra kötelezi a bíróságot, hogy az adós részvétele nélkül zajló eljárásokban a tisztességtelen jelleg gyanúja miatt hivatalból mellőzze egy szerződési feltétel fogyasztóval szembeni alkalmazását, azonban e rendelkezés a fizetést elrendelő bírósági

határozat kibocsátásának nem teljes, hanem csak részleges elutasítására kötelezi a bíróságot, köteles-e a bíróság – amennyiben a fogyasztó tisztességtelen feltételen alapuló fizetésére vonatkozó információk állnak rendelkezésre – hivatalból figyelembe venni a feltétel tisztességtelen jellegének következményeit, minek során a nemzeti jog szerint megengedett a ZPK-nak a ZZD 76. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 19. cikke (2) bekezdésének megfelelő alkalmazása, amelyre a már hivatkozott hasonló ügyekben sor került?

- 13 Az értelmezés iránti kérelemhez azért fűződik érdek, mert az Európai Unió Bíróságának jelenlegi ítélkezési gyakorlata nem ad választ a konkrétan feltett kérdésekre. A Bíróság meglévő és hivatkozott ítélkezési gyakorlatából nem tűnik ki egyértelműen, hogy ez az értelmezés kiterjed-e a kérdésekre. A fentiek alapján a kérdést előterjesztő bíróságnak a Bíróság döntését kell kérnie a jelen kérelemben megfogalmazott, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel kapcsolatban, és az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján fel kell függesztenie az alapeljárást.

MUNKADOKUMENTUM